

State of the Art

DE INDOOR GOLF ARENA

Een concept, voorstelbaar
in Amsterdam, Parijs, Stockholm,
Toronto of Shanghai

In de derde aflevering van de rubriek State of the Art schrijft Dirk van Weelden over het ontwerp van een nieuw type sportaccommodatie: een indoor golfbaan, ontwikkeld door Outstanding Enterprises, in samenwerking met ZJA Architecten. Het lijkt een vreemd en overbodig idee, tot duidelijk wordt waar het vernuft en de vernieuwing precies in schuilen.

Door Dirk van Weelden (in samenwerking met ZJA Architecten)

meestal gaan architecten op basis van een opdracht aan de slag. Een woningcorporatie bestelt zoveel eenheden sociale woningbouw. Een stadsbestuur wil een nieuw museum of een bibliotheek. Een miljardair heeft ideeën voor een buitenhuis. Of er moet een ziekenhuis, stadion of brug komen. Men zoekt architecten die deze opdracht willen uitvoeren en kiest voor een van de ontwerpen. Maar het gebeurt ook dat architecten, niet zelden arm in arm met visionairs van het een of andere soort, zonder opdracht een bouwwerk gaan ontwerpen. Dan gaat het om een soort uitvinding, een nieuw type gebouw, waar opdrachtgevers nog nooit aan gedacht hebben, of dat ze voor onmogelijk of zinloos houden.

Zo'n nieuw type gebouw is Indoor Golf Arena, een sportaccommodatie die in deze ontwikkelde vorm nog nergens is gebouwd. Veel mensen zullen als eerste reactie hebben: waarom binnen golfen? Op het eerste gezicht lijkt het een maf en overbodig idee. Het aantrekkelijke aan golf is nu juist dat je er een dag helemaal uit bent en in het groen met je vrienden een eeuwenoud spel beoefent. Dat is ook zo en dat blijft ook zo, want Indoor Golf Arena is niet bedacht om de reguliere golfsport te vervangen. Het doel van Indoor Golf Arena is om golf in sportief, maatschappelijk en economisch opzicht vooruit te helpen; het is dus een idee complementair aan de traditionele golfsport.

“
INDOOR GOLF ARENA IS
EEN ACCOMMODATIE DIE
VOORAL IN DICHTBEBOUWD,
STEDELIJK GEBIED KAN WORDEN
GEREALISEERD”

STRATEGISCHE RAPPORTEN

Golf is een wereldwijd beoefende sport en er gaat in de (professionele) sport zelf en in daarvan profiterende randmarkten een enorme hoeveelheid geld om. Maar een massasport is het niet. Het is niet zo makkelijk om te gaan golfen. Golf wordt al gauw in verband gebracht met het leven van de zeer welgestelden, die alle tijd hebben om dagenlang over de zorgvuldig door greenkeepers onderhouden banen te slenteren. En ook al zou je het niet zeggen als je kijkt naar de grote golftoernooien op televisie, waar ook jonge, aantrekkelijke topspelers, gesponsord door grote merken om de prijzen strijden, maar de Nederlandse golforganisaties, NGF, NVG en PGA Holland, maken zich daar zorgen om. Dat imago is slecht voor de toekomst van de golfsport. Golf kan zich, zo zeggen ze in hun strategische rapporten, economisch, maatschappelijk en als topsport alleen verder ontwikkelen, als dat exclusieve, dus behalve dure ook vooral ontoegankelijke karakter van de sport verandert. Alleen als meerdere lagen van de bevolking, vooral meer vrouwen en jongeren, zich welkom voelen in de sport, is er een mooie toekomst voor golf. Deskundigen en belanghebbenden zien vergrijzing, stereotypering en de verschromping van het aanbod van nieuwe talenten in de top, als de grootste bedreiging voor de groei van golf in Nederland.

LAAGDREMPELIGE OMGEVING

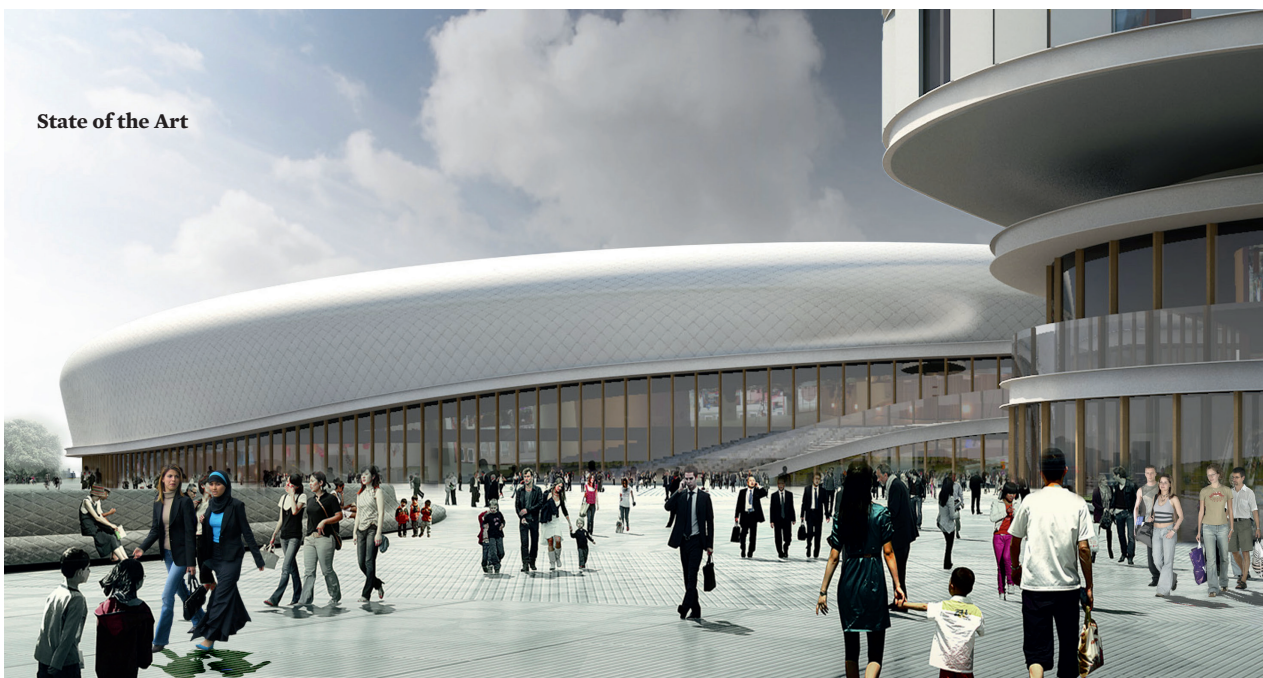
Het idee achter Indoor Golf Arena komt voort uit een diagnose van trends in de markt, die vloeiend overgaat in een omschrijving van de vereisten van een oplossing. De gedachte is dat obstakels in de gewenste ontwikkeling meteen ontwerpopdrach-

ten zijn. Wat zijn de voornaamste redenen dat mensen afhaken of nooit gaan golfen? Er is onderzoek naar gedaan. Bovenaan het lijstje stond het ontoegankelijke karakter. Het systeem van besloten clubs, golfvaardigheidsbewijzen en hoge contributies is niet meer van deze tijd. De sport en sociale klasse die het als haar exclusieve vrijetijdsbesteding zag, moeten losgekoppeld worden. Van huis uit was golf nauwelijks een sport te noemen.

“
GOLF KAN ZICH ALLEEN
VERDER ONTWIKKELEN
ALS DAT EXCLUSIEVE
EN ONTOEGANKELIJKE
KARAKTER VAN DE SPORT
VERANDERT”

Het was meer een tijdverdrijf van welgestelden, een wandeling verpest door de noodzaak af en toe een bal te moeten slaan. Of een moment om te netwerken. Hetzelfde gold ooit ook voor tennis. Maar tennis kon een echte sport worden, met wereldberoemde kampioenen en al, een sport voor iedereen, dankzij de televisie, alom tegenwoordige tennisbanen en open

State of the Art

clubs. Er zijn de laatste jaren ontwikkelingen in de golfsport die daarop lijken. Er komen heel voorzichtig open clubs, dagkaarten en gemeentelijke golfbanen. Maar mensen in de breedte aan het golfen krijgen, en vooral houden, vereist meer. Indoor Golf Arena zou een laagdrempelige omgeving moeten zijn waar je zonder speciale kleding of uitrusting, tegen een laag bedrag golf kunt oefenen. Clubs worden er verhuurd, zoals schoenen en ballen op de bowlingbaan of schaatsen op de ijsbaan. En lessen worden effectiever dankzij de toepassing van slimme digitale technologie en videotraining en -coaching.

WACHTENDE GEZELSCHAPPEN

Een andere vorm van ontoegankelijkheid van de golfsport is dat het soms het domein van mannen op leeftijd lijkt. Kinderen, jongeren en vrouwen kunnen zich in Indoor Golf Arena ook thuis voelen. Het is een open omgeving, waarin naast een hotel ook goede cafés en restaurants zijn opgenomen. Het doel is alles zo in te richten dat de afstand tot de golfsport zo klein mogelijk wordt. En als zus en mama een keer ontdekken dat ze best goed zijn en beter worden, vinden ze het misschien wel leuk om een weekend in Zuid-Limburg te gaan golfen met het hele gezin. De tweede reden die mensen opgeven als obstakel om golf te gaan spelen en te blijven spelen, is de hoeveelheid tijd die het kost. Het leven wordt alsmaar drukker, golfbanen liggen ver van stad en bedrijven af, en zelfs een rondje van 9 holes is door het gehate *slow play*, dat leidt tot een file van wachtende gezelschappen voor de holes, een tijdrovende bezigheid. Golfen wordt zo een onderneming waar je bijna een dag vrij voor moet nemen.

WEERBESTENDIG

Indoor Golf Arena is een accommodatie die vooral in dichtbebouwd, stedelijk gebied kan worden gerealiseerd. Heeft een gemiddelde golfbaan al gauw een oppervlakte van 55 hectare, Indoor Golf Arena beslaat maar 2,5 hectare. In Indoor Golf Arena ligt de nadruk op het verbeteren van de belangrijkste golfvaardigheden, op zowel het korte als het lange spel. Het

is dus mogelijk even twee uur weg te zijn en intensief aan je niveau te werken. Zoals je naar een tennishal of een sportschool gaat. Het idee is dat Indoor Golf Arena bij mensen de liefde voor het spelletje en het plezier in trainen en beter worden doet groeien, zodat ze ook meer reden en motivatie hebben om de grote groene golfbanen in de buitenlucht op te zoeken. De derde, meest banale reden die mensen er van weerhoudt om meer te golfen is het weer. Zeker in West-Europa zorgt het weer voor vele onbespeelbare dagen. Het spreekt vanzelf dat Indoor Golf Arena met dit obstakel resoluut afrekenet. Als je van het spel houdt en je spel wilt verbeteren hoeft het weer geen excuus meer te zijn. Indoor Golf Arena biedt je de hoogste kwaliteit in trainingsfaciliteiten; waar leraren, in samenwerking met gespecialiseerde technologie, de prestaties van de golfer kunnen meten en omzetten in nuttige feedback. Op golfbanen buiten wordt volgens experts enorm veel tijd verdaan met trainingen, zoals afslaan op de *driving range*, zonder dat golfers er veel van leren. In de Indoor Golf Arena is de leercurve zeer steil, als je dat wilt.

NEDERLANDSE ORIGINE

Indoor Golf Arena is een op 2,5 hectare gebouwde faciliteit, waarin – gebruikmakend van kunstgras - trainingsomgevingen worden gecreëerd om je spel in bunkers, hoog gras en op verschillende vormen van hellend vlak te verbeteren. Er zijn golf-simulatoren, en een met informatietechnologie verrijkte *driving range* met 44 afslagplaatsen aan de buitenzijde van het gebouw. Dit alles in een omgeving die door duurzame technologie klimaatgecontroleerd is, onder een licht geconstrueerd, transparant dak, zodat buitenlicht, zon en wolken toch nog aanwezig zijn. In de omringende ruimtes zijn een aantal zogenaamde *flagship stores* gevestigd. De golf faciliteiten zijn geïntegreerd met een viersterrenhotel met 200 kamers. De eerste plek waar Indoor Golf Arena mogelijk wordt gebouwd is een bedrijvenpark bij Schiphol. Midden in de Randstad, omringd door steden en woonkernen, vlakbij vele centra van zaken, handel en vervoer, zoals Schiphol. En dankzij uitstekende infrastructuur goed bereikbaar. Natuurlijk is Indoor Golf

Arena evengoed voorstelbaar in Parijs, Stockholm, Toronto of Shanghai, maar het is misschien wel heel passend dat de eerste in Nederland verrijst. En niet alleen omdat het een Nederlandse idee is. Nee, er zijn historische aanwijzingen dat de golfsport niet van Schotse, maar van Nederlandse origine is. De Duitse wetenschapper Dr. Heiner Gillmeister vond een in het Latijn geschreven boekje dat in 1545 werd gepubliceerd, geschreven door de geleerde Pieter van Afferden, onder de titel *Latijn voor Nieuwelingen*, waarin een hoofdstuk gewijd is aan balspelen. Hij beschrijft daarin het spel, dat hij 'kolf' noemde, als het met een gekromde staf in een kuil of putje slaan van een kleine bal in het vrije veld. Wie het in de minste slagen deed won. Het werd in de omgeving van Afferden, tussen Nijmegen en Venray gespeeld. Het golf waar de Schotten het in een parlamentsakte van 1457 over hebben, moet volgens Gillmeister eerder een teamsport zijn geweest, dus een vorm van hockey of hurley, want het werd in die akte namelijk samen met voetbal verboden, omdat het aanleiding gaf tot rellen en geweld.

DEMOCRATISEREND

De golfsport mag dan wel of niet van Nederlandse origine zijn, Indoor Golf Arena is in ieder geval een zeer Nederlandse en hedendaagse vinding. Het is een slim concept om de groei van de golfsport te stimuleren, gebruikmakend van de modernste technologie, en dat op een manier die laagdrempelig, tijdbesparend en relatief goedkoop is. De technische vindingrijkheid die in de Nederlandse geschiedenis zo prominent aanwezig is zit ook in Indoor Golf Arena, door de toepassing van duurzame bouwtechnieken en speciaal ontwikkelde IT. Ja, Indoor Golf Arena is behoorlijk Nederlands. Het concept is een manier om de golfsport dichterbij de stadsmens, de minder welgestelden, vrouwen en jongeren te brengen; een

“
INDOOR GOLF
ARENA ZOU EEN
LAAGDREMPELIGE
OMGEVING MOETEN
ZIJN WAAR JE ZONDER
SPECIALE KLEDING OF
UITRUSTING, TEGEN EEN
LAAG BEDRAG GOLF
KUNT OEFENEN”

democratiserend element, dat door het in combinatie aanbieden van een hotel en een aangepaste uitgaansomgeving een uiterst Hollands gebouwtype mag heten. De unieke en op vrije tijd gerichte aard van het gebouw is bovendien een uitgelezen kans om in de vormgeving veel vrijheid te nemen en het gebouw de gedaante van een gestileerd voorwerp te geven. Een opvallend, aantrekkelijk en uniek object. En dat mag best. Tenslotte is het een sportgebouw dat nieuw en enig in zijn soort is.

